

Haar album *Alter* ademt een Spaanse sfeer, compleet met flamencozang en stampende dansers, maar Nynke Laverman schreef alle nummers in Friesland.

FOTO PAUL BERGEN

‘Fries is echt een taal die stroomt’

Nynke Lavermans nieuwe album *Alter* komt in 37 landen uit. Dat ze in het Fries zingt, lijkt vooral een voordeel in het buitenland.

PETER BRUYN

De vorige twee albums van Nynke Laverman (Weidum, 1980) waren een muzikale weerslag van reizen naar Mexico en Mongolië. Hoeveel Spaanse sfeer haar nieuwe plaat *Alter* ook ademt, de liedjes schreef ze thuis, in Friesland. “Het dreigde een beetje een formule te worden. Mensen verwachtten steeds extremere reizen van mij. Maar inhoudelijk is dit album heel dichtbij. Ditmaal gaat de cd op reis. Hij wordt namelijk in 37 landen uitgebracht.”

Ze is bekend als de zangeres die fado – het weemoedige, in Portugal gewortelde lied – in het Fries brengt. Zo begon ze haar loopbaan, een kleine tien jaar geleden.

Maar inmiddels heeft ze haar artistieke veld verbreed. De zangtaal is nog immer Fries, maar de muziek nauwelijks nog vast te pinnen. Al blijft die voorkeur voor het warmbloedige mediterrane en Latijnse. Haar nieuwe album nam ze op in Madrid, met de Spaanse sterproducer en gitarist Javier Limón, plus haar vaste Friese begeleiders en een handvol flamencomusici.

Er is zelfs flamencozang te horen. En het geluid van stampende dansers. Het resultaat is prachtig en gaat bij vlagen door merg en been, zoals het op muziek gezette en naar het Fries vertaalde lentegedicht van Rutger Kopland, *Foarjiersfers*, waarmee het album opent.

“*Alter* is Fries voor altaar,” zegt de zangeres. “In het ballet *Le sacre du printemps* wordt een maagd geofferd aan de lente. Vandaar. Maar alter betekent ook zoiets als transformatie. In de aanloop naar dit album ben ik moeder geworden. Geboorte, dood, liefde en de rituelen daaromheen; het zit er allemaal in. Daarnaast vind ik alter gewoon een mooi woord.”

Dat ze met flamencomusici besloot op te nemen betekent zeker niet dat ze een flamenco-album wilde maken. “Dat mediterrane heeft mij altijd aangetrokken. De fado, maar ook de tango. Die melancholie, die urgentie; dat is wat mij raakt. Waarom dat zo is, kan ik niet verklaren.”

“Natuurlijk heb ik mij afgevraagd of je daar je vingers wel aan moest branden, zo’n totaal andere cultuur. Maar het klikte wonderwel. Heel natuurlijk. Zo nodigde Javier, de producer, een mondharmonicaspeler uit, een zigeuner. Hij kwam binnen, dronk een kop koffie, luisterde een paar maten van het nummer en begon direct mee te spelen. Hij pakte meteen dat moment.”

“Wat ik ook mooi vind is de combinatie met het slagwerk van Sytze Pruikma. Ik noem dat echt Fries slagwerk. Je hoort de weidsheid erin terug die je hier in Friesland hebt...” Ze wijst uit het raam. Groene velden. Een rechte streep horizon. Op vele kilometers afstand een kerktoren.

Op de kleinkunstacademie in Amsterdam, waar ze studeerde, kreeg Laverman de opdracht ook eens iets in het Fries te zingen. “Terwijl ik juist

‘Het klikte met de musici uit Spanje. Ze luisterden en speelden meteen mee’

op de leeftijd was dat ik afstand van mijn achtergrond wilde nemen.” Maar goed, ze koos dus een lied van Brel, waar een mooie Friese vertaling van bleek te bestaan. “En bij de tweede regel die ik zong, schoot ik al vol. Van fado hield ik al. En ik besloot dat het eerlijker voelde om ook die fado in het Fries te gaan zingen. Daarmee werd het ook echt iets van mij.”

Ze kreeg er vrijwel direct landelijke bekendheid mee. Ongeveer op hetzelfde moment dat studiegenote Wende Sniijders doorbrak met Frans-talig repertoire. En er zijn meer overeenkomsten. Zelfde generatie. Allebei een succes met een nicherepertoire. En beiden zijn ze begonnen hun eigen repertoire te schrijven.

Net als Sniijders ervaart Laverman

dat de theaters waar ze in Nederland optreedt niet zelden gevuld zijn met een ouder publiek. “Daarom is het zo mooi dat dit nieuwe album ook in het buitenland wordt uitgebracht. Ik ga naar Spanje, Engeland, Duitsland, Frankrijk. Een frisse start. Al blijf ik in Nederland in de theaters zingen. Ik ben erachter gekomen dat theaters

toch mijn natuurlijke habitat zijn.”

Dat Laverman in het Fries zingt, lijkt geen bezwaar in het buitenland. Sterker nog: die taal lijkt in veel gevallen gemakkelijker geaccepteerd dan het Nederlands.

“Omdat het Fries van zichzelf al zo muzikaal is. Het is echt een taal die stroomt. En het Fries heeft veel van

die combinaties van verschillende klinkers achter elkaar binnen een woord. Dat past veel meer bij de Portugese en Spaanse muziek met al die lange uithalen, dan bij de Engelse of Amerikaanse pop.”

Nynke Laverman treedt 16 mei op in De Duif in Amsterdam.

ADVERTENTIE

PSYCHOLOGISCHE THRILLER VAN DE REGISSEUR VAN OLDBOY

★★★★★ VPRO Gids

“OVERTREFT ALLE VERWACHTINGEN” Preview

★★★★★ Het Parool

MIA WASIKOWSKA
MATTHEW GOODE NICOLE KIDMAN

STOKER

INNOCENCE ENDS

FOX SEARCHLIGHT PICTURES PRESENTS IN ASSOCIATION WITH INDIAN PAINTBRUSH A SCOTT FREE PRODUCTION ‘STOKER’
MIA WASIKOWSKA MATTHEW GOODE DERMOT MULRONEY JACKI WEAVER NICOLE KIDMAN COSTUME DESIGNER KURT SWANSON BART MUELLER MUSIC BY CLINT MANSELL
EXECUTIVE PRODUCERS STEVEN RALES MARK ROYBAL PRODUCED BY RIDLEY SCOTT TONY SCOTT MICHAEL COSTIGAN WRITTEN BY WENTWORTH MILLER DIRECTED BY PARK CHAN-WOOK
WWW.STOKERFILM.NL

MIAGON

16